

РЕШЕНИЕ

№ 20587

гр. София, 20.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, X КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 20.09.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Весела Цанкова

ЧЛЕНОВЕ: Калинка Илиева

Слава Гьошева

при участието на секретаря Макрина Христова и при участието на прокурора Мария Малинова, като разгледа дело номер **6470** по описа за **2024** година докладвано от съдия Слава Гьошева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 от АПК вр. чл. 72, ал. 4 от ЗМВР.

Образувано по касационна жалба на полицейски орган при 06 РУ – СДВР, чрез юрк. А. А. срещу решение № 8765 от 20.02.2024 г., постановено по НАХД № 15429/2023 г. на СРС, НО, 99-ти състав, с което е отменена негова Заповед за задържане на лице с № 230зз-1517/26.10.2023 г.

В касационната жалба се твърди неправилност на обжалваното решение поради нарушение на материалния закон. Сочи се, че са налице данни, от които може да се направи извод, че са налице предпоставки за задържането на лицето Д.. Моли се обжалваното решение да бъде отменено, а Заповедта за задържане, като законосъобразна да бъде потвърдена. Претендира се юрисконсултско възнаграждение за двете съдебни инстанции.

Представителят на Софийска градска прокуратура счита жалбата за основателна, а решението на СРС за неправилно.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град, като взе предвид наведените касационни доводи, извърши проверка на обжалваното съдебно Решение, съобразно чл. 218, ал. 2 АПК и след като прецени събраните доказателства, приема от фактическа и правна страна следното:

Решението на Районния съд е валидно и допустимо, доколкото същото е постановено по подадена в срок жалба срещу акт, който подлежи на съдебен контрол, като

произнасянето е извършено от компетентен съд в рамките на правомощията му.

Разгледана по същество, касационната жалба е НЕОСНОВАТЕЛНА.

С решение № 876 от 20.02.2024 г., постановено по НАХД № 15429/2023 г., на Софийски районен съд, НО, 99-ти състав е отменена по жалба на Т. П. Д. заповед за задържане на лице № 227зз-1517/26.10.2023 г., издадена от Й. А. А., на длъжност мл. експерт при Об РУ –СДВР.

Касационната инстанция на основание чл. 220 от АПК приема за доказани и установени фактите, изложени от СРС, НО, 99-ти състав. По смисъла на тази разпоредба съществува забрана за фактически установявания в касационното производство, като правомощията на съда се изразяват само в преценката дали въззивният съд правилно е приложил относимите материално-правни норми.

За да постанови решението си, първоинстанционният съд е събрал и приел, съдържащите в административната преписка писмени доказателства. Като правно основание за издаване на заповедта за задържане е посочена нормата на чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР за извършено престъпление по чл. 115 от НК.

Визираната разпоредба, регламентира правомощието на полицейските органи да задържат за срок не по-дълъг от 24 часа, лице за което има данни, че е извършило престъпление. Съгласно чл. 74, ал. 2 от ЗМВР в заповедта за задържане задължително се посочват основанията за задържане, а съгласно чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК административният акт следва да съдържа правните и фактически основания за издаването му. В оспорената заповед реално е налице липса на фактическо описание на основанията за задържане. Изписаната формулировка на основанията е неясна по съдържание и предполага бъдещи действия на полицейските органи, а не се базира на установена дейтелност на задържаното лице. Не е достатъчно заповедта за задържане да съдържа само позоваване на приложимите правни норми, респ. цитиране на текст от Наказателния кодекс, без посочване на специфични обстоятелства или действия/бездействие на задържаното лице, релевиращи наличието на фактически основания за задържането. Както трайно ЕСПЧ приема, при липсата на конкретна фактическа обстановка на необходимостта от задържането, то се явява несъвместимо с принципа за защита на лицата от произвол. В случая, в заповедта липсват обективирани каквито и да било факти и обстоятелства, релевиращи наличието на конкретни обективни данни, сочещи че лицето, спрямо което е постановено задържането по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, е извършило действия в нарушение на установения ред, които могат да се квалифицират като нарушение.

Съгласно разпоредбата на чл. 74, ал. 2 от ЗМВР, задължителните реквизити на заповедта за задържане, са името, длъжността и местоработата на служителя, издал заповедта; основанията за задържането; данни, индивидуализиращи задържаното лице; датата и часът на задържането; ограничаването на правата на лицето по чл. 73 от ЗМВР и правата на задържаното лице. В случая СРС правилно е преценил, че оспорената заповед е постановена в нарушение на нормативно регламентирани изисквания за нейното съдържание, тъй като не са посочени конкретни данни /чл. 74, ал. 2, т. 2 от ЗМВР/, обосноваващи прилагането на принудителната административна мярка. Действително в заповедта е посочено правното основание за постановяване на задържането – чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, но от фактическа страна обжалваният акт не е обоснован с наличие на данни за извършено от Т. П. Д. престъпление. За обосноваване на правото на органа да упражни предоставеното му правомощие в рамките на неговата дискреционна власт и за осигуряване възможност на адресата на

акта да защити правата си, следва в заповедта за задържане да са описани конкретни фактически обстоятелства, сочещи на обосновано предположение, че лицето, спрямо което се постановява задържането с активното си поведение е осъществило конкретен престъпен състав по НК.

Дори и в случаите, когато действа в условията на оперативна самостоятелност, полицейският орган е длъжен да обективира в заповедта конкретните причини, обосноваващи необходимостта от задържане на лицето. Неизлагането на мотиви съставлява съществено нарушение на административнопроизводствените правила и е основание за отмяна на акта по смисъла на чл. 146, т. 3 АПК, арг. от т. 2 от Тълкувателно решение № 4 от 22.04.2004 г. на ВАС по тълк. дело № 4/2002 г.

Нарушен е и един от основните принципи на административния процес, а именно принципа за съразмерност по чл. 6 от АПК. Съгласно разпоредбата на чл. 6, ал. 2 от АПК административният акт и неговото изпълнение не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която акта се издава. В контекста на принципа по чл. 6, ал. 2 от АПК, прилагането на принудителна административна мярка по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР следва да е оправдано от гледна точка на съразмерността на налаганото ограничение с необходимостта за постигането на законната цел. От доказателствата по делото е очевидно, че не е спазено изискването осъществяването на преследваната от закона цел с прилагането на ПАМ да не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

На следващо място, в съответствие с чл. 5, § 1, изр. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон на Народното събрание от 31.07.1992 г. (ДВ бр. 66/1992 г., в сила за РБ от 07.09.1992 г.) всеки има право на свобода и сигурност. В юриспруденцията на ЕСПЧ са изведени няколко стандарта при закрилата на това право. Първият е изчерпателност на изключенията по чл. 5, § 1, изр. 2, б. "а" - б. "г" ЕКПЧ, чието тълкуване трябва да е задължително стриктно, а разширителните обосновки при приложението им са недопустими. Целта е да се гарантира, че никой няма да бъде произволно лишен от свобода на основание, което не е предвидено в Конвенцията. Чрез изискването за законосъобразност на задържането, Конвенцията препраща по същество към националното право, като в този смисъл е посочено и Решение № 9763/2018 г. на 5-то отделение на ВАС. В случая, задържането на Д. се явява незаконосъобразно, поради начина, по който е било осъществено. Вторият е законност на лишаването от свобода по националния закон, както от процесуална, така и от материално правна страна. За целта чл. 5, § 2 - § 5 от ЕКПЧ гарантира сбор от материалноправна страна, свеждащи до минимум рисковете от произвол при лишаването от свобода. Т. е правото по чл. 5, § 2 ЕКПЧ задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за ареста си при задължение на държавата чрез компетентния национален орган да обоснове всяко едно лишаване от свобода на всеки един етап.

Същата тази правна закрила и формираната трайна юриспруденция на ЕСПЧ по член 5 КЗПЧОС изключва категорично възможността едно лице да бъде лишено от свобода, независимо под каква форма и за какъв срок, на неизвестни за него основания. Фактите, които пораждаат подозрение в извършването на престъпление и обосновават първоначалното задържане на лицето не трябва да са от същото ниво както тези, необходими за осъждането му или дори за повдигането на обвинение, но във всички случаи трябва да бъдат конкретизирани в степен и да бъдат съобщени, така че арестуваното лице да добие незабавно известна представа в какво е заподозряно

/решение на ЕСПЧ от 11.07.2000 г. по дело D. v T., жалба № 20869/92 - § 56/. Обратното, недопустимо е по всеки един минимален национален и международен стандарт фактите, обосноваващи подозрението в престъпление, изобщо да не са посочени в акта за задържане и да не са съобщени на задържаното лице незабавно при лишаването му от свобода.

Всяко предвидено изключение по чл. 5, параграф 1 ЕКПЧ следва да отговаря на целта "да е пропорционално и обществено оправдано в едно демократично общество". Целта на задържането в конкретния случай е да се осигури изпълнението на полицейско правомощие – да се преустановени поведението на лицето, което съзнателно пречи на полицейския орган да изпълни задълженията си – чл. 72, ал. 1, т. 2 ЗМВР. Наличието на такава цел на задържането, трябва да се разгледа независимо от нейното постигане, същевременно предпоставя ефективни действия – лицето "съзнателно пречи", т. е. трябва да съществуват факти или информация, относими към такова поведение.

Разпореденото задържане с оспорената заповед – предмет на производството пред Софийския районен съд не покрива стандарта за законност и за непроизволност, като основополагащи общи принципи при ограничаване на правото на свобода и сигурност.

С оглед на изложеното, настоящият състав на Административен съд София – град намира, че обжалваното решение съответства на материалния закон, не е допуснато съществено нарушение на съдопроизводствените правила и е обосновано, поради което не са налице посочените касационни основания за неговата отмяна. При направената служебна проверка по реда на чл. 218, ал. 2 АПК настоящата инстанция констатира, че същото е валидно и допустимо, поради което следва да бъде оставено в сила.

С оглед гореизложеното и поради липсата на сочените от жалбоподателя касационни основания и на други такива по чл. 218, ал. 2 от АПК, за които касационната инстанция следи служебно, оспореното решение следва да бъде оставено в сила.

По изложените съображения съдът намира, че при постановяване на обжалваното решение не са допуснати съществени нарушения на процесуални правила или на материалния закон, поради което същото следва да бъде оставено в сила.

При този изход на спора касаторът следва да бъде осъден да заплати на ответника разноски за касационната инстанция. На осн. чл. 143, ал. 1 АПК, вр. с чл. 38, ал. 1, т. 2 и ал. 2 ЗА, на адв. Г. следва да се присъдят разноски за водене на делото. Възнаграждението, на осн. чл. 38, ал. 2 ЗА, вр. с чл. с чл. 8, ал. 3, т. 3 от НАРЕДБА № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и чл. 226, ал. 3 АПК, следва да е размер на 750 лева.

Воден от изложеното и на основание чл. 221, ал. 2, предл. 1 от АПК, вр. чл. 63, ал. 1, изр. второ от ЗАНН, Административен съд София - град, X касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение №876 от 20.02.2024 г., постановено по НАХД № 15429/2023 г., на Софийски районен съд, НО, 99-ти състав, с което е отменена по жалба на Т. П. Д. заповед за задържане на лице № 227зз-1517/26.10.2023 г., издадена от Й. А. А., на длъжност мл. експерт при Об РУ –СДВР.

ОСЪЖДА СДВР да заплати на адв. П. Т. Г., личен № [ЕГН], на основание чл. 38, ал. 2,

вр. с чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата, сумата 750 (седемстотин и петдесет) лева – адвокатско възнаграждение за безплатна адвокатска помощ на Т. П. Д..
Решението е окончателно и не подлежи на обжалване или протест.